

Moeten we bang zijn van nano?

Nanotechnologie is bijna synoniem van innovatie. Toch is er maar weinig geweten over de gevolgen van zulke ultrakleine deeltjes op ons lichaam en het milieu. Hoog tijd om de wildgroei in te perken en enkel nano's te gebruiken waarvan de veiligheid is bewezen.

Ralph Clinckers – Sigrid Lauryssen – Daisy Van Lissum

Tandpasta, geneesmiddelen, zonnecrème, de lak van je auto, snoepjes ... Nanopartikels zitten in meer producten dan je denkt. Hun veiligheid doet echter vragen rijzen: zo wil Frankrijk het gebruik van het nanomateriaal titaniumdioxide (E171) als voedingsadditief verbieden. Hoewel wij niet meteen zo'n verbod eisen, willen we wel dat er zuiniger

en slimmer wordt omgesprongen met nanotechnologie. Zolang de veiligheid van een stof niet is bewezen en ze geen technische meerwaarde betekent voor een product, willen wij liever niet dat er gebruik van wordt gemaakt. Bovendien moet het gebruik van nano op de verpakking worden vermeld, zodat eenieder voor zichzelf kan beslissen of hij zich eraan wil blootstellen.

Interessant voor fabrikant

Nanopartikels zijn deeltjes met afmetingen kleiner dan 100 nanometer, even klein als een DNA-molecule of een virus. Dat is meteen het enige gemeenschappelijke kenmerk: nano's komen voor in verschillende maten, vormen en stoffen.

Voor de fabrikant zijn ze beloftevol: door de kleinere afmetingen reageren ze anders dan grotere partikels van eenzelfde stof. Er is minder nodig van een bepaalde stof om even werkzaam te zijn. Die doeltreffendheid heeft mogelijk een schadelijke keerzijde: een stof kan daardoor ook sneller schadelijk worden in nanovorm omdat ze door bepaalde barrières kan breken. De deeltjes kunnen immers doorheen de celwanden in ons lichaam migreren en tot in de kleinste hoekjes van onze organen en bloedbanen geraken. Denk maar aan ultrafijn stof van dieselmotoren: vervuiling in nanovorm én kankerverwekkend.

Te vrijblijvende wetgeving

Moeten we dan panikeren over elk geneesmiddel, cosmeticaproduct of voedingsmiddel dat nanopartikels bevat? Neen, maar fabrikanten zouden wel meer voorzichtigheid aan de dag moeten leggen dan ze momenteel doen. Er zijn al heel wat nanodeeltjes op de markt die nooit in nanovorm zijn getest op veiligheid. Het onderzoek naar eventuele gevaren ervan verloopt veel te traag. "Nano" is trendy en kan zeker zijn voordelen hebben, maar zou pas mogen worden gebruikt wanneer de veiligheid is aangetoond en zelfs dan enkel als het een unieke technische meerwaarde biedt, dus niet als kleurstof in snoepjes bijvoorbeeld. Wij pleiten dan ook in de eerste plaats voor meer risicoanalyse, te beginnen met de nanodeeltjes die nu al volop worden gebruikt.

Op dit moment is dat enkel verplicht voor nieuwe nanostoffen, niet voor die welke al tientallen jaren worden ingeschakeld. Fabrikanten moeten het gebruik van nanodeeltjes bovendien laten opnemen in een register, een veel te vrijblijvende

Simon
November
Woordvoerder

Veiligheid eerst!

Tien jaar geleden klaagden wij al het gebrek van een wettelijke omkadering rond nano's aan.

In de tussentijd blijkt er helaas te weinig veranderd.

Nieuwe nano's zouden niet op de markt mogen verschijnen zonder grondige risicoanalyse en bewijs van veiligheid. Voor voeding is dit al voorzien via een "novel food"-wet. De bewijslast (en de kosten ervan) moet bij de industrie zelf liggen en via een objectieve methode en onder overheidstoezicht gebeuren. Voor reeds bestaande nano's moet een versnelde risicoanalyse gebeuren. Wij schrijven de bevoegde Eurocommissarissen aan met de vraag meer dwingende richtlijnen uit te stippelen.

De huidige regels moeten beter worden afgedwongen. Het register moet verplicht zijn voor alle nanopartikels, we willen verplichte vermeldingen op de verpakkingen van alle productcategorieën en bij overtreding van de wettelijke etikettering moeten sancties volgen. Ministers De Block en Peeters werden hier door ons op aangesproken.

maatregel. De registratie is immers pas verplicht vanaf bepaalde hoeveelheden, niet voor alle stoffen en niet voor gebruik in voedingsmiddelen. Momenteel gebeurt er niet echt iets met deze informatie.

Nood aan eerlijk etiket

Daarnaast nemen fabrikanten het niet te nauw met de wettelijke verplichting om de aanwezige nanotechnologie op het etiket te zetten. In de ingrediëntenlijst moet [nano] worden vermeld achter de bewuste stof, zodat je weet dat hier de nanovorm is gebruikt. Deze verplichting geldt voor cosmetica, biociden en voedingsmiddelen en -supplementen, maar (nog) niet voor geneesmiddelen. Naleving wordt echter niet gecontroleerd, en blijft in de praktijk dus veelal vrijwillig. Wij vinden het nochtans erg belangrijk dat je zelf de keuze kunt maken: nano of geen nano. Als er nano wordt gebruikt, zou dat altijd op het etiket moeten staan, ongeacht de productcategorie. Dat zou je dan bijvoorbeeld in staat stellen om titaniumdioxide (E171) [nano], die Frankrijk wil verbieden, zo zelf uit de weg gaan. Als je toch liever zeker wilt zijn. Overigens zijn in sprays bepaalde stoffen in nanovorm al sowieso bij wet verboden, zoals bijvoorbeeld carbonzwart, titaniumdioxide en zinkoxide, omdat ze op die manier zouden kunnen worden geïnhaled. ♥